

Vodeće okupljanje u plinskoj struci

PLIN ĆE JOŠ DUGO BITI S NAMA (KOLIKO GOD ŠUTJELI O TOME)

Ovogodišnji, već 24. po redu Plinarski forum ponovno je bio mjesto za okupljanje svih članova 'plinskog lanca', odnosno svih koji su na bilo koji način povezani s plinskom tehnikom i gospodarstvom. Iako se u proteklih nekoliko godina možda ponekad činilo da plin polako postaje energent prošlosti, za takva razmišljanja nema osnova u stvarnosti.

Sudeći po svemu, plin će još dugo biti jedan od ključnih izvora energije u svijetu. Stoga i ne čudi što je Plinarski forum, stručni skup koji već više od dva desetljeća organizira ENERGETIKA MARKETING i ove godine, u svojem 24. izdanju koje je održano 13. ožujka u Kongresnom centru 'Antunović' u Zagrebu, privukao brojne sudionike.

Uostalom, da nema smisla svadati se jesu li bolji plin ili obnovljivi izvori energije, u sklopu pozdravnih govora napomenuo je dr. sc. Nikola Vištica, novi predsjednik Upravnog vijeća Hrvatske energetske regulatorne agencije. Pri tome je također najavio da će se novo Upravno vijeće u svojem mandatu voditi načelima razuma, odlučnosti i jednakosti.

"Zelena tranzicija je prilika, a ne prijetnja i također je maraton, a ne sprint," naglasila je pak Danijela Šimović iz tvrtke LNG Hrvatska, operatora terminala za ukapljeni prirodni plin (LNG) u Omišlju na Krku. Taj je terminal, unatoč mnogim protivljenjima tijekom njegove gradnje, omogućio da Hrvatska postane važan igrač za opskrbu plinom nekoliko europskih zemalja.

Važnost plina za hrvatsko gospodarstvo, ali i cijelo društvo istaknuo je Srećko Ezgeta, dipl. ing., EWE, IWE, direktor Gradske plinare Bjelovar i predsjednik Udruženja opskrbljivača i distributera plin Hrvatske gospodarske komore. Ukupna potrošnja plina u Hrvatskoj danas iznosi 2,5 - 2,8 milijardi m³ godišnje, od čega se oko 1 mlrd. m³ troši u distribuciji. Na distribucijske sustave priključeno je 700 000 potrošača, a ukupna duljina tih sustava prelazi 20 000 km. Dakle, problematici energetske tranzicije treba pristupati inženjerski, a ne olako najavljivati skori prestanak korištenja plina. S druge strane, svi hrvatski operatori plinskih distribucijskih sustava danas gotovo isključivo ulažu u redoviti pogon i održavanje, a ne u razvoj i primjenu novih rješenja. *"Glavni problem koji nas muči su tarife koje su već godinama 'zamrznute', što bi u konačnici moglo dovesti i do havarija,"* upozorio je.

Na energetska tranziciju, a osobito na narrative koji se uz nju u posljednjih nekoliko godina vežu u pozdravnim se govorima osvrnuo i izv. prof. dr. sc. Vladislav Brkić, dekan Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. *"Pomodari ne govore tehničku istinu,"* napomenuo je.

IZAZOVI PLINSKOG GOSPODARSTVA

Na činjenicu da, unatoč brojnim drugačijim očekivanjima, i proizvodnja i potrošnja

◀ Pozdravni govor Foruma ujedno je bila prilika za prvo javno obraćanje novoizabranog predsjednika Upravnog vijeća HERA-e

▼ Uz niz zanimljivih izlaganja, održana su i tri razgovora 'jedan na jedan'...

▼ ... a najveću je pozornost privukao okrugli stol

▼ Naravno, bilo je moguće obići izložbene prostore suorganizatora i upoznati se s najnovijim rješenjima, proizvodima i uslugama...

plina u svijetu rastu, a ne padaju upozorio je mr. sc. Marijan Krpan, predsjednik Uprave Agencije za ugljikovodike. Uostalom, promjenom američke politike globalni klimatski ciljevi sve više dolaze u pitanje, no tome se i ne treba čuditi jer su Sjedinjene Američke Države postale najveći proizvođač nafte i plina na svijetu. S druge strane, prošla je godina bila optimistična i za hrvatsku proizvodnju plina. Iz novih polja koja su otkrivena prošle godine moglo bi se pridobiti 784 mil. m³ godišnje ili 2,15 mil. m³/d. Od tih sedam prijavljenih komercijalnih otkrića bi se već 2029. godine moglo pokrivati i do 40% proizvodnje.

Na pitanje budućnosti grijanja, a time i primjene plina odgovore je ponudio Mario Opačak, direktor tvrtke Vaillant u Hrvatskoj. Pravo pitanje je hoće li, s obzirom na klimatske promjene, ali i sve kvalitetniju gradnju, u budućnosti uopće trebati grijanje. Zapravo, možda je bolje reći da budućnost nije u grijanju, već u cjelovitim sustavima grijanja, hlađenja, ventilacije i klimatizacije. U skladu s time, izvori topline budućnosti neće biti uređaji, već sustavi i to hibridni, učinkoviti, pametni i povezivi.

Zbog svega toga, ne treba se čuditi što se širom Europe ostvaruju novi projekti plinovoda, u čemu Hrvatska ne zaostaje. Upravo je dovršena gradnja novog plinovoda Zlobin - Bosiljevo, a tu su i plinovodi Zabok - Lučko, Bosiljevo - Sisak i Sisak - Kozarac, čije se puštanje u pogon očekuje sredinom 2026. godine. Najavio je to Robert Bošnjak, dipl. ing., pomoćnik članice Uprave Plinacra, operatora hrvatskog plinskog transportnog sustava.

Na dobavne pravce i utjecaje na kretanje cijena plina u regiji osvrnula se Marina Piš-

▶▶ ... a tijekom pauzi razmijeniti mišljenja i iskustva

korjanac, voditeljica Sektora za upravljanje portfeljem i logistiku Prvog plinarskog društva, dok je Mladen Simeunović iz slovenske informatičke tvrtke Kuem na primjeru tvrtke Domplan Energetika, operatora plinskog distribucijskog sustava u Kranju i okolici, pojasnio primjenu daljinskog očitavanja plinomjera pomoću tehnologija NB-IoT i LoRaWAN.

ŠTO DONOSI BUDUĆNOST?

Odgovor na pitanje što donosi budućnost ponajviše zanima distributere i opskrbljivače plinom, a to je bila tema istoimenog okruglog stola, ujedno središnjeg dijela Plinarskog foruma. Naime, ni jednima ni drugima ni sadašnjost baš nije svijetla. Jednima je to zbog činjenice da iz tekućih tarifa teško mogu financirati daljnji razvoj, što znači i povećanje pouzdanosti i sigurnosti sustava, a drugima zato što im novi europski propisi o energetske učinkovitosti, unatoč činjenici da se potrošnja plina smanjuje, postavljaju nove i sve strože zahtjeve.

Jedan od tih izazova iz regulatornog okvira - novi europski sustav trgovanja emisija detaljnije je pojasnio Predrag Božac iz Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije. Pri tome je najavio donošenje novog Zakona o zaštiti okoliša i klimatskim promjenama, ali i napomenuo kako bi zbog novih odredbi svi koji za grijanje koriste fosilna goriva mogli godišnje plaćati i do 50 - 100 eura više.

Na nove obveze koje donosi Direktiva o energetske učinkovitosti (EED) upozorila je pak dr. sc. Vesna Bukarica iz Energetskog instituta Hrvoje Požar. "Od 1. siječnja 2026. godine više ne smije biti nikakvih potpora za sustave koji se temelje na izgaranju fosilnih goriva," najavila je. Kasnije, u sklopu samog okruglog stola spomenula je i osnivanje tzv. matchmaking platforme koja će povezati one koji, u skladu s novim propisima, trebaju ostvarivati uštede i one koji ih ostvaruju.

"Izmjene tarifnog sustava za distribuciju mogu se očekivati u što kraćem roku," kratko je odgovorio Goran Babić, v.d. direktora Sektora za plin i naftu HERA-e na brojne upite distributera plina. Pri tome se osvrnuo i na nedavne poteškoće do kojih je dolazilo pri odabiru opskrbljivača u obvezi javne usluge, napomenuvši kako se ipak radi o 'dječjim bolestima'. "Sve je samo pitanje cijene i koliko nešto košta," naglasio je.

Da većina operatora plinskih distribucijskih sustava zbog dosadašnjeg regulatornog okvira ne može ostvariti investicijski ciklus, ali i da nepotpun regulatorni okvir za cijene plina ugrožava ulaganja u industriji, upozorio je Dean Gnjidić, direktor E.ON Distribucije plina. "Cijene su preniske i onemogućavaju sređivanje sustava," naglasio je, dodavši da se ubuduće treba više posvetiti uvođenju daljinskog očitavanja plinomjera. Kada je pak riječ o spomenutoj nedavnoj promjeni opskrbljivača, napomenuo je i da mno-

gi u plinskoj struci ne znaju razliku distributera i opskrbljivača.

“U Zagrebu smo ostvarili uštede za potrošače na razini 50 - 100 eura godišnje. Prepoznali smo priliku i ušli u nova opskrbljena područja. Ulazak u Zagreb bio nam je strateški cilj i tu namjeravamo ostati dulje vrijeme.” Tim je riječima Nenad Hranilović, direktor Međimurje-plina pojasnio najveću temu u plinskom gospodarstvu iz prošle jeseni - ulazak te tvrtke kao opskrbljivača u obvezi javne usluge u Zagreb i okolicu. Pri tome je napomenuo kako je HERA propustila priliku da u cijelom tom procesu dobije veću ulogu. Kada je pak riječ o mjerama koje ta tvrtka poduzima u području energetske učinkovitosti, pohvalio se kako je ona prošle godine izgradila svoju prvu sunčanu elektranu, a uskoro slijedi gradnja još jedne, snage 5 MW.

RJEŠENJA PLINSKE TEHNIKE

Posljednja tematska cjelina Foruma bila je posvećena plinskoj tehnici, a započela je

zanimljivim prikazom primjene stlačenog prirodnog plina (CNG) u virtualnim plinskim mrežama u susjednoj Bosni i Hercegovini. Pri tome je mr. sc. Semin Petrović iz sarajevskog IGT-a naglasio kako u BiH-u danas postoji šest punionica CNG-ja, tri pretakališta i jedna kombinirana punionica CNG-ja i ukapljenog prirodnog plina (LNG).

Preostala tri izlaganja odnosila su se na tri važne karike plinskog lanca: dimnjačare, projektante i instalatere. Ulogu dimnjačara danas i ubuduće pojasnio je Edvard Titlić, tehnički direktor tvrtke Dimnjačar iz Rijeke i predsjednik Grupacije dimnjačara HGK-a, a primjere loše strojarske projektantske prakse prikazao je Silvestar Šantak iz tvrtke Deltaprojekt, dok se Marijan Munitić iz instalaterske tvrtke Munta iz Slatine, poznati ‘Heatmaster’ s društvenih mreža, osvrnuo na neujednačenosti i očitu samovolju u tumačenju propisa u vezi s ugradnjom plinskih uređaja vrste B (popularnih atmosferskih bojlera) i primjenom bakrenih plinskih instalacija. ■

Pokrovitelji i suorganizatori ovogodišnjeg Plinarskog foruma bili su sljedeći.

Pokrovitelji:

 Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Zagreb

 Energetski institut Hrvoje Požar, Zagreb

 Hrvatska gospodarska komora, Zagreb

Znanstveno-stručni pokrovitelji:

 Sveučilište u Zagrebu, Rudarsko-geološko-naftni fakultet, Zagreb

 Hrvatska komora inženjera strojarstva, Zagreb

Suorganizatori:

 Agencija za ugljikovodike, Zagreb

 E.ON Hrvatska, Zagreb

 Gradsko plinarno društvo Zagreb, Zagreb

 HEP Plin, Osijek

 Hrvatski operator tržišta energije, Zagreb

 KUEM, Kranj, Slovenija

 LNG Hrvatska, Zagreb

 Međimurje-plin, Čakovec

 MET Croatia Energy Trade, Zagreb

 Mettler Toledo, Zagreb

 MRU, Zagreb

 PGM, Bedekovčina

 Plinacro, Zagreb

 Prvo plinarsko društvo, Vukovar

 Schiedel, Novi Golubovec

 Termoplin, Varaždin

 Testo, Samobor

Hvala!